

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Oscar Iászi.

(B.) Numele acesta, cunoscut de vre-o zece ani cercurilor maghiare, ca formând pentru unii obiect de cea mai înaltă stimă și simpatie, iar pentru alții obiect de ură și de groază, — a ieșit acum în timpul din urmă mult la suprafață, pe urma valorosului seu op literar despre „formațiunea statelor naționale și chestia de naționalitate”, — studiul politic, din care a reprodus unele părți mai actuale și mai marcante și ziarul acesta, dovedind prin aceasta un simț corect față de importanța lucrării numite, care a provocat senzație în cercurile cele mai largi, nu numai pentru direcția cu adevărat liberală, până acum neobiceiuită în literatura maghiară, ci mai ales pentru că de mult, ba poate niciodată, scriitor maghiar n'a pus raporturile noastre speciale pe un nivel atât de înalt, și față de ele n'a folosit o critică atât de obiectivă și nepreocupată, cum a făcut-o acum acest genial scriitor tiner.

Autorul acestei importante lucrări, pe care scriitorul acestui articol îl cunoaște bine și de mult, îi cunoaște modul de gândire și i-a urmărit cu atențiune întreaga activitate, merită să ne ocupăm cu el chiar la locul acesta de frunte.

Domnul Iászi s'a născut în orașul Careii-mari din comitatul Sătmăruului. Părinții sei sunt — evrei. Dar nici esteriorul seu simpatie, nici modul seu de gândire și de judecare, nu-l tradează a fi evreu. Ce se atinge de calificăție, domnul Iászi e doctor în științele de stat, și s'a distins pe acest teren în așa măsură încât în anul acesta a fost habilitat, ca docent privat de dreptul public la universitatea din Cluj.

Ca toți oamenii geniali, așa și Iászi, a avut norocul, ori nenorocul, că nu s'a putut lua după îndrumările altora, ci a început de tiner să judece lucrurile cu capul seu pro-

priu, pășind cu multă încredere pe terenul scrutării independente și al criticii obiective.

Independența aceasta spirituală, cam rară în zilele noastre, precum și inclinările sale spre democratism, l-au atras în cercurile liber-cugetătorilor, unde în scurtă vreme și-a câștigat autoritate și și-a creat o poziție puternică.

Domnul Iászi a întemeiat și redactează și acum revista maghiară „Huszadik Század”, în care au apărut multe articole favorabile naționalităților nemaghiare, și mai ales nouă, Românilor. Dela început a pornit în coloanele acestei reviste o luptă hotărâtă, purtată cu puternicele arme ale științei, în contra reacțiunii, mai ales în contra direcției feudale și clericale, în a cărei domnie vede Iászi izvorul relelor din viața noastră publică, și în a cărei zdrobire crede a afla, — cu drept, ori fără drept, — regenerarea morală a țării și a societății, ba a omenimei întregi. Mijloacele le caută în delăturarea deosebirii de clasă, confesiune și de rasă, prin urmare, stă pe baze mai mult internaționale, decât naționale.

Și tocmai aceste baze au făcut, ca contrarii sei, așa numitele cercuri conservative naționale, să desconsidere întreaga activitate a lui Iászi, suspiciunându-l și prezentându-l ca pe unul, care plutește în apele socialismului internațional, și care în detrimentul patriei, al religiei și al societății politice se apucă de o muncă herostratică, pentru a dărâma fortărețele, cărora este a se mulțumi existența milenară a patriei noastre. În o astfel de lumină e prezentat Iászi de es. din partea lui „Budapesti Hirlap” și a consoților conservativi de principii, cari caută să-l disqualifice din punct de vedere al patriotismului.

În urma acestei aparențe false apoi nu numai contrarii declarați perhoreșchează direcția lui Iászi, ci

și bărbați, cari stau pe un nivel înalt moral, cum e Mocsáry Lajos, care în chestia de naționalitate are o direcție congruentă, — nu se poate împrietini cu vederile lui Iászi, fiindcă acesta atribue starea de nefericire a țării aristocrației, elementelor feudale, cu câte peste o mie de jugăre, cari însă, după Mocsáry, au urmat totdeauna direcții patriotice, ba la 1848 de bună voie au renunțat de la prerogativele lor, au șters jobăgia și au dat țării bărbați luminați, ca Kossuth, Deák, contele Széchenyi, baronul Eötvös, etc. Deci Mocsáry nu face aristocrația responsabilă pentru stările miserabile din țară, ci în prima linie episcopatul romano-catolic, înzestrat cu latifundii estinse, și în linia a doua evreimea hrăpăreață, și zice așa: Dumnezeu să ferească țara de pacostea, ca în locul domnilor vechi, să vină domniile noi!

Scriitorul acestui articol a stat în contact cu amândoi acești domni; și din punctul de vedere al intereselor noastre speciale a căutat să aplaneze divergențele de păreri dintre ei, dar fără rezultat. Epoca și direcția veche nu se poate uni cu cea nouă.

Atâta însă pot să spun, că lipsa de religiositate și de patriotism, e o acuză, în contra căreia domnul Iászi totdeauna a protestat, și pe care nu i-au putut-o dovedi nici cei mai înverșunați contrarii ai sei; fiindcă din nenumăratele sale scrieri nimic alta nu poate fi constatat, decât un democratism radical, pus pe bazele perfecte egalități de drept. Acesta e idealul pentru care luptă Iászi.

În urma acestei convingeri tari și obiective, cum și în urma pronunțatei sale direcțiuni politice, domnul Iászi a stat departe de orice politică de partid, propagând mereu principiile sale. A apreciat deci cu bunăvoință politica de guvernare a ministrilor conte Khuen, Lukács și Székely, câtă vreme aceștia erau aderenți ai direcției democratice, și

mai ales ai reformei electorale, pe baza sufragiului universal.

Ceea ce însă ne interesează pe noi mai mult este, că domnul Iászi e cel mai zelos propagator al recunoașterii drepturilor noastre și în această convingere a sa nu-l poate clătina nici un punct de vedere altul, fie oricât de înalt.

Pentru această convingere a sa a luptat un deceniu, cu graiul și în scris, în ziare, în scrierile sale, în societățile științifice, în întruniri publice, ținând piept totdeauna pe față și fără frică cu prejudițiile încăpăținate și cu reavoința, care consideră nemulțămirea ivită în cercurile naționaliste de năzuință antipatriotică, iar pe noi de dușmani ai țării și ai maghiarimei, prezentându-ne astfel în sus și în jos, pecând noi de fapt ne înșirăm numai durerile și cerem vindecare!

Când s'a făcut, înainte cu câțiva ani, și din partea românească încercarea, de a se aplană pe calea înțelegerii divergențele și a se restabili pacea cu naționalitățile, domnul Iászi a recunoscut și accentuat mai mult necesitatea păcii, punându-se în calea curentului șovinist și desvoltând o agitație insufletită în cercurile maghiare. Și cu bun succes, pentru că direcția puternică șovinistă, care începuse să iee dimensiuni amenințătoare, a fost spartă, și contrarii noștri s'au împărțit în două tabere.

E meritul lui Iászi că astăzi, noi Români, nu mai suntem timbrați pentru sentimentele noastre și pentru năzuințele patriotice ale noastre, nu mai suntem apostrofați ca dușmani ai patriei, nu se mai cer în contra noastră legi și măsuri excepționale, și că mulțimile nuse mai pun în capitală în șir de bătaie în contra noastră, fiindcă mulțimile dau astăzi mai mare crezământ lui Iászi, decât preocupărilor contrarii, ai sei și ai noștri.

Astfel a devenit acest bărbat un apostol sârbătorit al deșteptului

FOIȘOARĂ.

Emanciparea tineretului.

— Un cuvânt pentru tinerimea de școală. —
După L. Braun, de G. Fl. Presmereanu.

IV.

Nici când nu s'a văzut, în decursul de dezvoltare a omenimii ea o clasă socială să se fi făcut mântuitoare alteia. Nu atât din rea voință. Și nici din neștiință.

Intocmai precum nu arareori se întâmplă, că medicul trebuie să descopere bolnavului felul boalei acestuia, dară voința de a se însănătoșa trebuie ca bolnavul însuși să și-o manifeste, tot așa stă lucrul și în ce privește trecutul. Îndată ce cei împilați au ajuns la cunoașterea stării lor de robie, ei înșiși au fost aceia cari au trebuit să lupte pentru eliberarea lor, fie că aceia au fost sclavii anticității sau țărani evului mediu, fie că au fost cetățeni din epoca revoluției sau chiar și muncitorimea și femeile de azi, ce caută a-și elupta o poziție de drept mai estinsă. Nu numai soartea singuraticului zace în mâna sa proprie, ci și a clasei și a neamului său întreg.

Mi s'ar reflecta însă, că aceia au fost bărbați maturi, în vârstă, nu copii.

De sigur!

În ochii celor, în contra cărora se răsfrăia însă, treceau totodată de niște copii fără minte, întocmai precum e vinut și azi tineretul.

Aceia, cari se luptau pentru eliberarea lor — mi se va replica de nou — erau totodată de aceia, cari în cursul de dezvoltare au ajuns la deplină maturitate.

De sigur. Dar cine ar fi totuși în stare să afirme, că copii de pe vremea lui Carol cel Mare sunt ca cei azi?

Acei ce se fac apostolii vremurilor vechi, sunt tot atâtia înși, cari umblă pe cărji, și de aceea nu pot ține pas cu procesul de dezvoltare de azi, se plâng cu glas înecat în ofțări, că azi nu mai sunt copii ca cei de odinioară.

Pe vremea lor, zic ei, se ocupau fetele chiar și la etatea de 15 ani exclusiv cu păpușa, și copiii nu aveau alt interes la aceeași vârstă, decât față de jocul „de-a indienii”.

Ei au tot dreptul. Numai cât consideră de ceva nefiresc, ba chiar de o apăsătoare boală, aceea ce trebuie privit aici mai mult, nici mai puțin, decât de o urmare a împrejurărilor schimbate de trai.

O astfel de concluzie deamnă de compătimită, precum sunt multe din cele ce treoutul le-a luat cu sine în mormânt, trezește păreri de rău în noi — ce e drept.

De o schimbare însă, în punctul acesta nu poate fi vorba. Procesul de dezvoltare nu se poate împiedea în cursul său; din contră, pretinde să ținem pas cu el.

Sgomotul vieții, care pe vremea strămoșilor noștri se auzia numai din depărtare, azi pătrunde în fiecare casă.

Copilul de azi n're decât să-și îndrepte privirea sa clară în jur de sine și să-și ascută cu băgare de seamă urechea la cele ce aude în jur de sine, pentru că poată fi pus în poziția de a ști mai mult ca un om în etate înainte cu un secol.

Totodată nu sunt rare cazurile, când copilul pas de pas e adus în poziția de a-și rosti cuvântul său de critică, referitor la fapte și judecăți ale altora cu atât mai vădit, căci adeseori i se dă prilej de timpuriu a auzi cuvinte de osândă chiar și cu privire la ținuta și autoritatea părinților săi. De mijloc îi servește în punctul acesta circulația de ziare, de cari nici pe lângă cea mai severă controlă și educație nu se poate ca tinerimea să fie cu totul izolată.

O prematură dezvoltare o înlesnesc multe întâmplări din viață, în virtutea cărora nu e rar cazul, mai ales dacă e vorba de copiii de proletar, că în cea mai fragedă junetă, deja copiii sunt introduși în toate tainele înfiorătoare ale luptei pentru trai. Ei sunt constrânși — întra cât nu e vorba de niște capete reci, să-și al-

cătuiască judecăți independente. Tinerul de azi e altul, pe când spiritual de educație în școală și familie a rămas același. Și azi se mai încearcă mijlocul arbitrar de retorsiune și de a dispune absolut de spiritualul elevului, în care școala vede încă — durere — nici mai mult, nici mai puțin decât o bucată de ceară moale, căreia n'avem decât să-i dăm formă după voia și pofta noastră. Pe când din contră, respectarea individualității copilului ar trebui să fie principiul fundamental în ținuta educativă față de elev.

E o problemă, cu atât mai grea de rezolvat, cu cât părinții ar dori să vadă în copilul lor, ca și în o oglindă minunată înseși însușirile lor proprii, se înțelege, cele bune, mărite. (Va urma).

Vorbe înțelepte.

Nu grăi de rău pe cei morți, pentru că să rămâie în pomenirea oamenilor binele ce vei face.

*

De vei vrea să nu-ți afle vrășmașul tău taine, nu o arăta la prietinel tău.

*

Moartea este odihna săracilor.

popor maghiar, a cărui autoritate și influență crește din zi în zi; iar influența aceasta a sa e sprijinul cel mai puternic al năzuințelor noastre juste și patriotice, lucru pe care o națiune conștientă e dator să-l recunoască, onoreze, și eventual și remunereze, în felul de es. cum ne-am arătat odată recunoștința și față de celalalt apărător al intereselor noastre, față de bătrânul Mocșary Lajos. Trebuie să eșim odată din greșala politică de a trece cu indolență neiertată peste amicii noștri și ai cauzei noastre drepte, pentru că onorându-i pe ei după cuviință facem să simțăm contrarii noștri greutatea de care dispunem, și în cazul acesta ni s'ar înmulți, nu contrarii, ci amicii noștri. Iar noi avem trebuință, mare trebuință, de amici, nu de dușmani.

La mormântul Marelui Andrei.

Sibiu, 1 Iulie n.

Sâmbătă, în 16/29 Iunie, ca în fiecare an, societățile de lectură „Andrei Șaguna” și-au ținut de sfântă și pioasă dătorință, a pelerinajului la mormântul Marelui Arhieru, în Rășinar, spre a depune o oină de mormântului său și a celebra parastasul. Societățile de data aceasta s'au prezentat în un număr frumos de 14 membri, având a cânta sub conducerea clerului absolutent Ioan Ignaton.

La 8 ore s'a început sf. liturgie, celebrând părintele Emilian Cioran și fiind răspunsurile executate de corul seminarial. După liturgie s'a început parastasul concelebrând și păr. Maniu Lungu și Emilian Danocș. După „fericiri” sub cântarea „Sfinte Dzeule” am eșit cu toții din biserică, mergând la mormânt, unde s'au mai executat câteva cântări și s'a făcut încheierea. A luat apoi cuvântul clerului abs. Gr. Vermeșan, vorbind în general despre Șaguna și personalitatea sa, arătând totodată și scopul pelerinajului. S'a executat apoi frumoasa cântare: „La mormântul marelui Andrei” (text de Z. Boiu, muz. de D. Cunțan) și cu aceasta s'a sfârșit serbarea.

Atât la liturgie, cât și la parastas a asistat un frumos număr de intelectuali, între cari am văzut pe dl Moise Frățilă, dir. școlar, Teofil Căliman, Emilian Danocș etc., mai mulți învățători și studenți și alții. Poporul, fiind acum în toial lucrului de câmp, nu a luat parte în număr mai mare la această modestă rugăciune; dar cu inime, credem că vor fi sărbătorit pretutindeni toți memoria marelui bărbat, mai ales că steagul negru din turnul bisericii li-a adus aminte tuturor despre această zi de jale pentru toți Români.

Suntăm mulțumitori comitetului parohial și în special preoțimii de acolo și învățătorimii, pentru primirea caldă ce ne-au făcut, pentru poveștele ce ne-au dat și ne vom aminti totdeauna cu cea mai mare plăcere de momentele înălțătoare petrecute lângă mormântul marelui Șaguna, idealul nostru al tuturor.

Vorbirea absolutentului de teologie Grigorie Vermeșan, rostită cu această ocaziune, a fost următoarea:

„Valoarea adevărată a unui om mare nu stă în aceea ce a gândit, răzimat pe cultura imprumutată dela alții, ci în aceea: ce a pus în circulație din gândurile mari ale lui și în aceea ce a realizat el din aceste gânduri”. Dr. O. Ghibu.

On. cler! Iubiți ascultători și fraților!

În preajma mormântului ree, care cuprinde la sinul său moaștele scumpe ale celui mai iubit părinte și arhieru al nostru, gândurile noastre se îndreaptă spre trecutul apropiat, când Marele Șaguna, cu mintea lui înălțată ocărnuia destinele neamului nostru, și vrăjiti de splendoarea personalității lui distinse și încantați de rezultatele frumoase ale activității sale vaste, abia simțim cum o lacrimă de recunoștință ni se scurge dealungul fețelor, pentru cel ce întregia viața a luptat numai pentru binele și înaintarea neamului nostru, mașter de ori ce îngrijire până atunci, și pentru întărirea bisericii românești strămoșești. Căci din gura lui ca o lumină de foc strălucind frățel, românimea o a luminat; visteriile iubirii drăguțe și ale învățătorilor sfinte nouă ne-a câștigat; înălțarea gândului spre cele bune și defolos existenței noastre ne-a arătat, învățându-ne cu cuvintele și sfaturile sale înțelepte și dându-ne drept pildă de urmat faptele sale mărețe!

Iubiți ascultători!

Neamul nostru de pe aceste plaiuri binecuvântate, care de multă vreme zăcea în întunecul neștiinței, în solăvia cea amară și în totală amorteală, provenită însă din apăsarea conlocuitorilor săi privilegiați, aștepta de mult zorile unei vieți ferice, aștepta cu nesaț un Moisi, care să-i conducă destinele spre un viitor mai favorabil și mai priincios dezvoltării sale. Cu nerăbdare aștepta pe cel ce trebuia „să sfarme porțile cele de aramă, să zdrobească încuietorile cele de fer și să ne scoată din întunec și din umbra morții la lumină”. Și deși târziu, totuși a sosit! Da, a sosit, într-un timp când aveam cea mai mare lipsă de el, când poporul nostru pe pragul de a-și câștiga ale sale străbune drepturi, nu era în stare nici să privească cu deplină încredere spre acele ideale, pentru cari sbătându-se de secole și neputându-le câștiga îi păreau imposibile și iluzorii.

— Ai sosit Tu, Stăpâne Andrei, și cu sabia înțelepciunii Tale ai tăiat acel nod gordian, dela care depindea întreaga noastră dezvoltare în viitor. Ai venit Tu, Părinte Sfinte și ai descoperit fundul adâncului și pe ai tăi i-ai trecut pe uscat”; „deslegatu-i-ai de cătușele cele vechi, mântuitu-i-ai de cursele cari li se puneau în cale. Robia neamului nostru încătușat o ai scos din Vavilonul străinismului și pe noi din patimi la viață ne-ai scos, Părinte!”

Cu venirea lui Șaguna în Ardeal (1846) se începe o eră nouă în istoria bisericii noastre. Starea bisericii și a poporului nostru până la începutul acestui period a fost oia nu se poate mai tristă. Nu erau școli, nu erau mijloace de a începe o muncă de regenerare mai intensă, și de aceea el, bărbatul mare, înțelept și prevăzător, și-a îndreptat privirile mai întâi spre cele mai de lipsă instituțiuni, cari aveau să-l ajute la realizarea planurilor sale mari, și cu o putere și încredere în sine, vrednică de admirat, înființează și reorganizează școale și instituțiuni menite a promova alătura cu școalele, interesele și dezvoltarea culturală și morală a poporului nostru. Reorganizează biserica și se luptă în decurs de mulți ani, pentru înființarea mitropoliei noastre ortodoxe române, pe care prin decretul din Decembrie 1864, după multe ostenele, delăturând mulțime de intrigi și uneltiri, atât din partea străinilor, cât și din partea fraților noștri, îi succede a o vedea reînființată.

Prin „Statutul organic” garantează autonomia și progresul bisericii, dându-i organizația solidă, „cum n'o mai avuse nici odată în trecutul ei și cum n'o are nici o altă biserică greco-orientală”. — Reorganizează seminarul nostru; înființează tipografia arhidiecezană, pune bază la multe fundațiuni și fonduri și câștigă și drepturi politice poporului român. Înființează „Telegraful Român” și serie și tipărește o mulțime de cărți și manuale pentru diferitele trebuințe școlare și bisericesti. Iar pentru a desăvârși opera sa culturală începută la stăruința și sprijinul lui lăsa ființă școala mare a neamului: „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român”, care astăzi formează focalul culturii noastre naționale.

Iată în câte-va cuvinte schițată activitatea mare a iubitului nostru arhieru, de care ne leagă atâtea amintiri scumpe și de care ne-a fost condiționată și ridicarea noastră la locul unde astăzi suntem în șirul celorlalte popoare din această patrie.

Activitatea lui Șaguna formează eposul de aur în dezvoltarea bisericii noastre. Ea ne pune în uimire și ne face să aducem preamărire părintelui nostru bun, care s'a îngrijit cu atăta g'năgie de fiii săi sufletești. — Mărire se cuvine, celui ce ne-a arătat nouă lumina, mărire se cuvine arhierului, care prin splendoarea virtuților sale alese și prin rodnicia binecuvântare arhierescă, a transmis posterității comoara sufletului său mare, pentru care a lăsat o viață întregă, precum și îndemnul pentru tot ce e bun și folositor!

Iubirea sa de neam, lege și biserică, formează coroana virtuților sale alese; ea a condus pașii marelui arhieru pe cărările cele spinoase, spre ajungerea scopului său, fără șovăire, și l-a ajutat întru izbândirea planurilor sale mărețe. — Credința sa firmă în Dumnezeu l-a umbrat o și norul legii vechi, ca să-l putem avea nevătămat mulți ani în fruntea bisericii noastre. — Nădejdea sa în fericierea cea cerească i s'a contopit cu nădejdea și dorința fericii poporului său, pe care a avut să-l conducă și l-a mărit energia de muncă spre a putea ajunge la rezultate atât de frumoase. — Înțelepciunea sa a pus în uimire pe toți contemporanii săi și aceasta se resimte mai mult în prevederea viitorului prea îngreunat pentru noi și în căutarea modalităților de a ni-l face mai favorabil. — Dreptatea sa este admirată mult de noi;

iar iubirea sa de ordine reiesă încă și din cele mai neînsemnate lucruri ale sale.

„De aceea el va trăi în opera sa ca veșnicul luminător mare, care luminează atmosfera creată de el, pentru-că întrânsul, în părintele bisericii românești, aflăm întrupată elocința lui Hrisostom, caracterul pastoral al lui Vasile cel mare și profanitatea dogmatică a lui Grigorie Teo'ogal”. A fost apostol al neamului său, proroc anume trimis de providența divină, ca să verse însuflețire și încredere în inimile amorfite ale unui popor cu totul desnădăjduit! El, bravul luptător, nu s'a lăsat biruit de decepții și amărăciuni, nici s'a lăsat pierdut în rătăcirile visurilor, cari îmbată închipuirea pentru frumsețea lor, ci împrejurările cele mai grele, l-au aflat totdeauna treaz și la locul chemării sale și a stors din realitatea pe care a știut-o folosi, tot ce a putut stocare în acele protivnice vremuri“...

De aceea valoarea adevărată a personalității lui va rămânea pururea ca un soare dator de viață, pentru cei ce vor răsfai istoria bisericii noastre, având a culege dintrânsa adevărate puncte de întărire religioasă și națională. De aceea el este „omul mare” al nostru, pentru-că a știut să pună în circulație și să realizeze cea a fost mai de valoare din gândurile sale mari, cari au fost tot-odată expresiunea gândului unui neam întreg.

Mulțumitori pentru câte a făcut și pătrunși de cea mai pioasă recunoștință față de marele nostru apostol, arhieru și părinte, venit-am și noi câți-va elevi ai „seminariului Andreian”, elevi ai institutului, pentru care Șaguna a arătat un interes deosebit, pentru-că în această zi, a mutării sale din lume — zi tristă pentru noi — alătura de bravi Rășinarieni, cari au fost odată mâna dreaptă a lui Șaguna, să înălțăm rugăciuni fierbinti către a tot milostivul Dzeu, pentru od hna sufletului celui ce un pătrar de veac și mai bine s'a sbrucumat pentru a ne câștiga drepturile ce ne compet și a ne asigura un viitor mai favorabil. — Iar pentru-oa în preajma mormântului său, prea bunule Părinte, să căpătăm însuflețire și curaj statnic, spre a putea înainta o bine, pe cărările anevoioase ale vieții noastre, întru ducerea la îndeplinire a idealului pentru care însuși ai luptat atât de mult:

„Trimite-ne din sfânta-ți slavă
Lumina sufletului tău,
Străbunei legi ne fie pază
Și patimilor noastre sfat,
Prin tine neamul să vieze,
Părinte pururi adorat!”

Din România.

Muzeu etnografic de artă națională.

Dămăneș, la orele 11 n. de s., s'a pus peatra fundamentală a Muzeului etnografic de artă națională. Muzeul se va clădi pe ruinele vechii monetării a statului, la șoseaua Kiselev în București.

La solemnitate au participat: principele moștenitor Ferdinand, principele Carol, principele Elisaveta și Maria, miniștrii și alte persoane de distincție.

I. P. S. S. Mitropolitul Primat Conon a oficiat slujba religioasă, întovărit de alți 7 arhierii și preoți.

După oficierea serviciului religios s'a iscolit următorul act comemorativ:

„Dorind a cinști arta strămoșească cu un adăpost vrednic de însemnătate sa pentru educarea poporului și întărirea sentimentului patriotic;

„Astăzi, 17/30 Iunie, anul mântuirii 1912 și al Domniei Noastre al 47-lea, împreună cu Augusta Noastră Soție, Regina Elisaveta și cu iubiții Noștri nepți, Principele Ferdinand și Principeasa Maria, Moștenitorii Tronului, de față fiind președintele consiliului de miniștri ad-interim Th. G. Rosetti, ministrul cultelor și al instrucțiunii ad-interim C. C. Arion, președintele comisiei monumentelor istorice I. K. linderu și înalții funcționari ai Statului, prin serviciul divin, oficiat de I. P. Sf. Sa, Conon, Mitropolitul Primat;

„Am pus pe locul fostei monetării a Statului și al palatului Mavrogheni, temelia Muzeului Național, menit să întruiească colecțiile de artă acum răslețite, spre a lăsa generațiilor viitoare o oglindă desăvârșită a întreg tezaurului artistic din cuprinsul pămantului românesc, începând cu vârsta preistorică și până în zilele noastre.

„Întru amintirea acestui fapt, am semnat actul de față, din care unul se va păstra în arhiva Muzeului, iar altul s'a zidit în temelia clădirei.

Carol.

Elisabeta.

Au rostit apoi cuvânturi directorul muzeului, dl Țigara-Samurcaș și dl ministru C. C. Arion.

Nouă însoțire Raiffeisen în comitatul Albei inferioare.

Cum comuna Armeni, cu populațiune numeroasă și aproape exclusiv românească, a fost lipsită, ca multe alte comune de ale noastre de prin comitate, de vre un eșezământ, care să aibă la inimă cauzele poporului nostru, comersantul și proprietarul laminat din Armeni, dl Moise Opris, a apelat la comitetul central al Reuniunii agricole sibiene, ca prin trimiși săi, să pună la cale întemeierea unei însoțiri economice la noi. Delegații Reuniunii, d-nii Aurel Cosciuc și secretarul Victor Tordășianu, s'au prezentat în comuna noastră la 17 Martie n. c., unde în fața întregii obște, dl Cosciuc a tractat cu deplină competență despre însemnătatea culturii pomilor, iar dl Tordășianu a vorbit cu multă însuflețire despre foloasele reale, ce le aduc populațiunii însoțirile de tot soiul și îndeosebi însoțirile satești sistem Raiff-isen, de cari s'au întemeiat, parte cu concursul direct, parte indirect al Reuniunii agricole, peste 50, din cari singur în comitatul Sibiu 25, și cari toate lucrează spre a mântui populațiunea din ghiarele cămătarilor, oferind părtașilor împrumuturi în sume, de care au lipsă, dându-le atunci, când au lipsă de ele și cu aproape nici o cheltuială, fie de timp, fie de bani. Dupăce dl Tordășianu ne-a luminat, că în cadrele însoțirii putem întemeia prăvălii (consumuri), magazine de bunote și societăți de valorizarea produselor, asigurarea vitelor etc., și dupăce dl Opris, care între altele este și agent al unor bănci pe acți, te-a însuflețit și asigurare de bună-tățile ce rezultă din întovășirea noastră, — 63 fruntași s'au înscris membri la însoțirea de credit Raiffeisen, numită „Plugarul” din Armeni, care s'a și constituit imediat sub prezidenția dlui Opris, car cu pregătirea sâtelor s'a angajat dl Tordășianu. După multe peripeți, tribunalul din Alba-Iulia a luat cu aprobare la cunoștință statutele însoțirii noastre „Plugarul”, de care noi plugarii legăm cele mai frumoase speranțe. În numele părtașilor aduc sincere mulțumite comitetului Reuniunii agricole și îndeosebi dlor Cosciuc și Tordășianu, cari pe cheltuiala lor de timp, de oboală și de bani, ne-au întreținut o zi întreagă cu afaceri de interes obștesc.

„Spic”.

Apel către inimile bune.

Primim următorul apel:

Pentru a doua oară, la scurt interval, s'a deslășuit furia turbată a elementelor asupra frumosului nostru Bănat, apele cerului supărat distrugând rezultatul întreg al hărniciei multor brațe românești.

Abia s'au intrămat plaiurile românești ale Caraș-Severinului de pagubele enorme ce le-a pricinuit potopul de acum doi ani, și iată, că norii năpraznici au rupt vadurile apelor cerești, iar acestea au scos din avile lor râurile noastre mai mult ca în trecut, potopind un număr însemnat de comune românești și din comitatul nostru Timiș.

Mii de holde nimioite, sate total prăbușite și vaele celor nenorociți au rămas drum arătător al desastrelui.

Când frații noștri plâng și n'au unde să-și plece spre odihnă capul, noi un putem sta nemicați, durerea lor este și a noastră și vaele lor strâng inimile noastre.

Pentru ca să alinăm după puțină durerea lor și să ușurăm inimile noastre, ne adresăm către toți oamenii de bine cu rugarea: dați pentru frații noștri nenorociți din cele ce și Vouă Dumnezeu Vi-a dat, și dați repede, că atunci îndoit ați dat.

Deschidem deci o colecție de bani pentru inundații din comitatul Timiș; amele încuse se vor plăti după măsura pagubelor între dânșii; despre contribuții și distribuirea lor se va da scoteala publică, bilete de colecție și bani încasați să se trimită la adresa: Romulus Carabașiu, directorul institutului „Timișana” în Timișoara (Temesvár).

În numele celor nenorociți repetăm rugarea noastră, și mulțămim celor cu inimi bune.

Timișoara, 29 Iunie 1912. st. n.

Dr. Aurel Cosma, Romulus Carabașiu, Dr. George Adam, Petru Ionașiu, Dr. Valer Mezin, Dr. Cornel Crăciunescu, Dr. Ioan Doboșan (Timișoara), Dr. Iuliu Coste, Constantin Diminescu (Ciocova), Vasile Terebențiu preot în Petromani.

NOUTĂȚI.

Maiestatea Sa la Ischl. Din Viena se anunță că Majestatea Sa Monarhul nostru a plecat ieri, Joi, la Ischl și va petrece acolo două luni.

Concursul aviatic internațional din Viena s'a terminat Duminecă. La concurs a asistat arhiducele Leopold Salvator cu familia și cu alți membri ai familiei domnitoare. Un nou record de înălțime a făcut locotenentul *Blaschke*, care cu un pasager a ajuns 4260 metri. *Vlaicu* al nostru a obținut mai multe premii, în sumă totală de 6400 coroane. Cele mai multe învingeri au fost secerate de francezi; îndată după dâșii urmează austriecii. Publicul a participat în număr enorm. S'a înscris în prima zi 67 mii de cor., în ziua a doua 20 de mii, Sâmbătă 82 de mii cor. Venitul total e peste un pătrar de milion de coroane.

Desvelirea statuei lui C. Negri Orașul Galați a avut Duminecă aspect de serbătoare deosebit, cu prilejul desvelirii statuei lui C. Negri, unul din cărbății cari au pus bazele României moderne. La orele 9 a. m. s'a oficiat un serviciu divin de P. S. Sa episcopul Nifon, înconjurat de cler. La serviciu au asistat reprezentanții autorităților, membrii diferitelor societăți și ai comitetului de inițiativă pentru ridicarea statuei, și alt public numeros. Pe la orele 10 a urmat o imponentă procesiune în frunte cu episcopul, parcurgând drumul până în Strada Regală, unde se află statua. După un scurt serviciu religios, la un semn dat a căzut pânza de pe statuă, ear miza a salutată monumentul cu aplauze și ovațiuni. Muzica regală a intonat imnul regal. Episcopul Nifon a rostit o cuvântare în memoria nemuritorului C. Negri. Au mai ținut cuvântări: dl N. Iorga în numele universității din București, dl D. I. Zamfirescu în numele Academiei Române, dl D. Nenișescu ministrul industriei și comerțului ș. a. — Statuia a fost executată de sculptorul Iordănescu, cu prețul de 28 mii de lei, strânși prin subscripție publică.

O renunțare senzațională. Ziarele maghiare din capitală vestesc, că deputatul *Iuliu Justh* a trimis cabinetului cancelăriei Imperiale din Viena o scrisoare, unde spune Majestații Sale, că renunță la demnitatea de consilier intim, în urma celor petrecute față de persoana sa cu prilejul desbaterilor din urmă asupra reformelor militare.

Comemorarea luptei dela Cosovo. Pe câmpul Mierlei în Sârbie, sau la Cosovo, unde în 1339 armata creștină de 200.000, compusă din sârbi, bulgari, albanezi și români, a fost zdrobită de Balazid I., s'a ținut Duminecă o mare serbare comemorativă. Au fost de față peste opt mii de oameni. Au defilat trupele, s'au rostit cuvântări patriotice de turci și albanezi. Poporul și notabili au manifestat pentru sultan și pentru stăpânirea otomană.

Premiat. Societatea literară belgiană a acordat premiul din anul acesta drama-turgului *Maeterlinck* pentru piesa *Paserea albastră*. Maeterlinck a obținut a treia oră premiul numitei societăți.

Internat de fete în Blaj. Direcția internatului Vancean de fete publică concurs pentru tinerimes doritoare de a se înscrie în acest internat. Pentru o elevă se plătește pe un an școlar 360 coroane, în două sau patru rate. Elevele primesc: instrucție în obiectele de învățământ ale claselor I—IV elementare și I—IV civile, locuință în etajul institutului, și întreaga întreținere necesară. La cereri pentru primire se alătură următoarele certificate: de botez, de clasa absolvită, de revaccinare, și un atestat medical despre sănătatea elevei. Ragările de primire se înaintează către P. V. Consistor mitropolitan, în Blaj. Alte amănunte se pot primi dela direcția internatului.

Rămășag primejdios. Ioan Bazzer din Stuhlweissenburg a făcut rămășag, că bea un litru de rum fără a lua sticla dela gură. A golit rumul și în câteva secunde a căzut mort.

Hainele suveranelor. Intre toate suveranele, regina Wilhelmina a Olandei cheltuește mai mult pentru toalete. Hainele sale costă pe an 120 mii coroane. Împărăteasa Germaniei și regina Italiei dau pe an cam câte 70 mii coroane pe toalete. Cea mai modestă este țărănea Rusiei, care poartă haine negre fără podoabă, și de aceea cheltuește relativ foarte puțin pentru îmbrăcăminte ș.

Serbările slave. Din Praga se știe, că serbările slave ținute în acest oraș s'au terminat printr'un splendid cortegiu al corporațiilor școliste din țările slave, luând parte 23 de mii de oameni. Publicul i-a aclamat cu mare însuflețire.

Două codice corvine. Un anticar italian din Firenze a oferit spre cumpărare Muzeului național din Budapesta două codice corvine. Unul, numit codicele *Didymus*, este o adevărată operă clasică a picturii în miniatura din secolul al XV-lea. Pe întâia sa pagină se găsește figura regelui Matia și a reginei Beatrice. Caprinsul codicelui este o desertație cuprinsă Duhul sfânt, scrisă de Didymus în 1488. Al doilea codice corvin este așa numitul codice *Cicero*. Anticarul italian cere pentru aceste două lucrări un milion de coroane. Cu toată valoarea lor artistică și literară, numitele codice nu valorează o sumă atât de enormă. Se crede, că prețul de un milion se va reduce cam la a patra parte.

Numai pentru femei. Se clădește în New York un hotel, în care unul dintre etaje va sta exclusiv la dispoziția femeilor. Acest etaj are să fie cu totul separat de celelalte părți ale hotelului. Va avea intrare separată, lift separat și un serviciu de femei deosebit. Astfel damele, care vor sta în acest etaj, nu se vor întâlni acolo cu nici un bărbat. Intrarea bărbaților este cu desăvârșire oprită în acest loc. Ideea întreprinzătorului american se crede că va izbuti deplin.

Poporațiunea insulelor mării egeice. Ziare militare italiene arată, că poporațiunea islamică este cu desăvârșire însemnată în arhipelag. Locușii pe insule au totul numai 26.936 islamiți, ear grecii sunt în număr de 458.335. Mai sunt și 4558 de greci. Rhodusul, turci oară, are 37.775 greci și numai 5854 turci (străini 2845), Mitilene 125.763 greci și 14.476 turci. Samos 50.277 greci și 300 turci, în Lemnos trăiește un popor curat grecesc, de peste 20 mii de suflete.

Impotriva cinematografului. Un cinematograf brașovean dă reprezentațiuni de câteva zile în Făgăraș. Reprezentațiile sunt cerțate atât de bine, încât în fiecare seară cârciumele orașului sunt goale de mușterii. Mai mulți proprietari de cârciume, cum scriu ziarele din Budapesta, s'au adresat vicecomitetului cu rugarea să oprească producțiile cinematografice. Vicecomitele a respins rugarea cârciumarilor făgărașeni.

Masa studenților români din Brașov. A apărut Darea de seamă a XIV-a pe anul de gestiune 1911-1912, făcută de *Virgil Onișiu*, directorul școlilor medii gr.-or. române din Brașov. Aflăm din această broșură, că masa studenților brașoveni există de 14 ani. În cei 14 ani de existență au fost ajutoari 512 școlari, cheltuiindu-se suma de cor. 61.820.73. În anul școlar 1911-12 s'au bucurat de ajutorul mesei studenților 33 de elevi, și anume 23 cu prânz întreg gratuit, iar 10 cu beneficiul de jumătate. Așezarea întregă a mesei studenților este astăzi: cor. 63.552.17. Autorul dării de seamă roagă pe cetitori, ca la zile festive de bucurie (an nou, cununii, onomastice, zile natale ș. a.), precum și la cazuri dureroase de doliu în familie, să-și aducă aminte de masa studenților din Brașov. Ori ce dar, fie cât de modest, e bine primit!

Divorțurile. O statistică de curând apărută în Copenhaga arată, că cele mai multe divorțuri se fac în Elveția, unde pe 100.000 de locuitori se vin anual 43 de despărțiri. Urmează Franța cu 33, Saxonia cu 32, Prusia cu 23. Anglia, corectă ea totdeauna, are numai 17, Norvegia 15, Belgia 14, Suedia 10, Austria 8. În toate țările, cu excepția Angliei, numărul divorțurilor crește neînterupt. În unele țări s'au divorțat în anul trecut de două ori atâtea perechi, câte s'au despărțit cu zece ani mai înainte.

La fondul Dr. P. Șpan pentru ajutoarea copiilor de Moți, aplicați la meserii, au mai dăruit: Petru Tarcea, învâțător (Stresza-Cârțisoara), 20 bani, Zaharie Popa, paroh (Răchidșdorf), 1 cor., Simion Grădinar, notar (Săcădate), 20 bani, Dr. Ilariu Holom, advocat (Elisabetopol), și soția sa Otilia n. Câmpianu, 1 cor., Ovidiu Gritta lui Ovidiu, 20 bani, Ioan Paicu, învâțător (Calbor), și soția sa Anuța, 2 cor., Nicolae Stănescu, paroh (Someșul rece) și Augustin Cupșe, paroh (Cupșeni), câte 1 cor. Starea fondului cor. 1.371.09. Pentru primos aduce calde mulțumiri în numele comitetului „Reuniunii școlilor români din Sibiu” : Victor Tordășianu, președinte.

Un far ca monument pentru „Titanic”. Societatea filantropică americană pentru marinari a hotărât să colecteze bani pentru a ridica un monument jertfelor „Titanicului”. Monumentul va avea forma unui turn luminător pe coasta mării.

Universitate grecească în Constantinopol. Patriarhul ecumenic dorește să înființeze o universitate confesională ortodoxă grecească în Constantinopol, cu scop ca tinerimea greacă din Turcia să cerceteze mai puțin universitățile catolice și protestante ale apusului. Universitatea din Constantinopol s'ar înființa deocamdată numai cu trei facultăți: de teologie, de filologie și de științe naturale și matematice. Planul este cam greu de realizat, având în vedere că starea financiară a patriarhatului nu este dintre cele mai strălucite. Patriarhul susține până acum următoarele școli: 1 institut teologic, 4 gimnazii de băieți, 4 școli primare și 1 școală particulară. Sinodul din Rusia contribuie cu mici sume anuale la susținerea lor.

Transfuziunea sângelui pentru salvarea muribunzilor. Aceasta e tema unei conferențe, a doctorului liones *Carrel* de la institutul Rockefeller din New York. Conferența s'a ținut într'una din salele de operațiune ale Parisului, fiind de față numeroși doctori francezi și studenți în medicină. Dr. Carrel arată, că întreg secretul procedurii consistă în împănarea de a împedeoa încheierea sângelui în timpul când se face transfuziunea dela un om la altul. Se deschide o arteră dela brațul persoanei, care se învește a-și da sângele în acest scop, se vâză un capăt al unei țevi foarte fine în arteră, ear celalalt capăt într'o vână dela suprafața corpului omului bolnav. Prin mijlocirea țevișoarei sângele curge dela cel sănătos în corpul celui bolnav. Cel așteaptă, ca tehnica chirurgicală să perfecționeze din ce în ce instrumentele, și astfel operația să se facă cât mai ușoară și mai sigură.

Mulțămite. Comitetul parohial gr. ort. român din Mogoș-Mămăligani (trac. Lupș) se află plăcut îndemnat a aduce cele mai sincere mulțămiri binefăcătorilor, cari au dat ajutor pentru zidirea școlii din Mogoș-Mămăligani, și anume următorilor domni: Alexandru Lapu, general f. r., Viena 10 cor., S. Herby, colonel, Dr. Emanuel Doctor, Dr. Ioan Cuparescu, medic, Teodor Selesianu, pensionar, din Viena, Dr. Virgil Cioban, preot militar, Sibiu, „Murășanul” institut de credit și economii, M. Radna, câte 10 cor. în numele comitetului parohial: Vasile David, paroh ort. rom.

Biserica milionarului. Pierpont Morgan, milionarul din New York, are de scop să cumpere o veche și celebră biserică egipteană, care se află pe insula *Filé*, și să o ducă întregă din Africa în America. Biserica din *Filé*, cu clădirile sale, este un monument dintre cele mai minunate ale arhitecturii vechi egiptene. Morgan a petrecut earna trecută în Africa, a cercetat cu deamănuntul biserică aceasta, care are un trecut de patru mii de ani, și a venit la ideea să o transporte cu totul la New York, unde milionarul american are și până acum cea mai frumoasă colecție de artă. Despre minunățiile bisericii din *Filé* a scris o lucrare admirabilă, în timpul marai nou, academicienul *Pierre Loti*, care arată că monumentul acesta este amenințat cu ruină prin esundările dese ale Nilului. Transportarea bisericii din Egipt până în New York va costa opt milioane de dolari. Dacă planul reușește, America va câștiga un obiect de artă unic în felul său.

Cărți și reviste.

Anuarul XXVI al școlii civile de fete cu internat și drept de publicitate a Asociațiunii pe anul școlar 1911/12, publicat de Dr. Vasile Bologa, director, Sibiu, tip. arhidieceșană. — Cuprinde: o analiză a scrierilor și a personalității răposatului profesor *Ion Borcia*, scrisă de Victor Stanciu; cuvântările ținute de Dr. Vasile Bologa și Andrei Băresanu la înmormântarea regretatului profesor Borcia; noul program de studii al școlii, și știri școlare. — Personalul școlii și al internatului stă din 1 director, 5 profesori și profesare, 2 caitheți, 7 instruoare, 1 directoare a internatului, 1 medic de casă, 2 guvernante și 3 bone. Numărul elevelor înscrise este 107 ordinare și 11 în cursul complementar; s'au retras în decursul anului 6. În internat au fost adăposite 72 de eleve, toate din școala civilă a Asociației.

Din public.†)

Mulțămite publice.

Cu ocaziunea sfârșirii bisericii gr.-or. române din Deda, care a avut lor în ziua de 2 Iunie st. n. 1912 svârșindu-o Ex. Ss. Înalt Prea Sfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit *Ioan Mețianu*, corul seminarial din Sibiu a dat concert și petrecere, cu care ocaziune au binevoit a suprasolvi următorii P. St. Domni: Ios'f Popescu, dir. de bancă 10 cor., Dr. Ioan Harșie, adv. 10 c., ambli din Reghin, Ioan Voda, par. Deda 2 c., Dr. Ilean și Dr. Ianoviciu, candidați de advocați Murăș O. o heiu câte 2 cor., Comănescu, dir. la filiala „Lumina” Murăș Ogorheiu 2 cor., Alexiu Grădinaru, invățător Idice 2 cor., Dr. Wiegner Samus, advocat Reghin 6 cor., Alexandru Pop, primar, Teodor Pop și Ioan Șimon, toți din Casva, câte 1 cor. Suma intratelor a fost 361 cor. din care surmă după detragera speșelor venitului curat s'a administrat episcopiei parohiale. Tutoor suprasolvitorilor le aducem și pe această cale, cele mai călduroase mulțămite. Deda, la 29 Iunie 1912. *Ioan Voda*, președinte, *Ioan Bucur*, casar, *Ștefan Morăreanu*, controlor.

Cu ocaziunea concertului aranjat în 16 Iunie st. n., de tinerimea rom. ort. din Păuș, au suprasolvit următorii p. t. domni: D. Moldovan, paroh gr.-cat. în Brusturi, N. Gross, mare proprietar Unguraș, câte 6 cor.; G. Mureșan, paroh gr.-or. în Jimbor, Dr. I. Suciu, adv. Zălau, Dr. Kovács, not. în Unguraș, B. Harș și N. Harekovic, mari proprietari în Păuș, câte 2 cor. 40 fil.; R. Roșca, paroh gr.-or. în Treznea, I. Ghiurițan, paroh gr.-or. în Unguraș, câte 2 cor.; M. Moldovan, paroh gr.-or., V. Tufescu, inv. în Agria, G. Achim, paroh gr.-cat. în Pastă, N. Nossu, inv. în Rachi, câte 1 cor.; P. Bura, inv. în Jimbor, 50 fil., S. Tulbure, G. Triff, I. Zăh, inv. câte 40 fil.; V. Ciuca, inv. în Miluan, A. Romișan, inv. în Unguraș, câte 20 fil. Cu aceste suprasolviri a sursumă de 263 cor. 70 fil., din care substrăgându-se speșele în sumă 163 cor. 70 fil., rămâne un profit curat de 100 cor.

Celor doritori de lumină, cari n'au pregetat a lua parte la modesta noastră petrecere contribuind astfel la un succes moral-material strălucit, le aduc și pe această cale cele mai călduroase mulțămite. G. P.

Mersul trenurilor în Sibiu.

I. Plecare.

1. La *Oena*, băi: 2 d. a., 3-30 d. a., 9-08 seara. Dumineca și în serbători mai pleacă la 9-00 înainte de amiază. Circulează până în 15 Sept.
2. Cătră *Copșa*, *Oena* (Budapesta, Brașov, Cluj): 7-46 dim., 7-04 seara.
3. Cătră *Copșa*, *Oena* (Budapesta, Brașov, Vinț) 1 d. a.
4. Cătră *Copșa*, *Oena* (Brașov, Cluj, Arad, Budapesta) 4-34 d. a., 11-10 noaptea.
5. La *Vinț*, Săliște: 10-35 n. de a.
6. Cătră *Vinț*, Săliște (Budapesta, Orade, Teiuș): 3-05 noaptea.
7. Cătră *Vinț*, Săliște (Budapesta, Arad, A. Iulia): 7-34 dim., 4-51 d. a.
8. Cătră *Făgăraș* (T. roșu, Brașov) 4-20 noaptea.
9. Cătră *Făgăraș*-Brașov: 1-42 d. a.
10. Cătră *Turmu-roșu* (Căineni): 4-06 noaptea, 12-56 d. a., 4-42 d. a.
11. Cătră *Agnita* (Sighișoara): 7-43 dim., 4-08 d. a.
12. Cătră *Cizmădie*: 5-21 dim., 7-30 dim., 1-29 d. a., 9-13 seara. (Dumineca și în serbători mai pleacă la 3-56 d. a. Circulează până în 15 Sept.)

II. Sosire.

1. Dela *Oena*, băi: 3-17 d. a., 6-11 seara, 10-48 noaptea. Dumineca și în serbători mai sosește la 11-28 n. de a.
2. Dela *Copșa*, *Oena* (Budapesta, Brașov, Cluj) 11-55 n. de a., 5-22 d. a., 8-40 seara.
3. Dela *Copșa*, *Oena* (Budapesta Cluj): 7-25 dim.
4. Dela *Copșa*, *Oena* (Budapesta, Cluj, Arad, Brașov): 3-55 noaptea.
5. Dela *Vinț*, Săliște (Budapesta, Arad, A. Iulia): 6-40 dim., 11-39 n. de a., 4-29 d. a., 9-03 noaptea, 11-50 n. de a.
6. Dela *Făgăraș* (T. roșu, Brașov): 7-16 dim.
7. Dela *Făgăraș* (Brașov): 8-59 seara.
8. Dela *Turmu-roșu* (Căineni): 3-37 d. a., 10-27 noaptea.
9. Dela *Agnita* (Sighișoara): 6-46, dim., 2-36 d. a.
10. Dela *Cizmădie*: 7 dim., 1-18 d. a., 3-22 d. a., 10-44 noaptea. (Dum. și în serb. până în 15 Sept., mai sosește la 8-03 seara).

†) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 7434/1912 B. (182) 1—3

Concurs.

Pertru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa a III-a **Seleușul-mare** cu filia **Prod**, protopresbiteratul tractului Sighișoara, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele acestui post de capelan sunt jumătate din toate venitele parohiale.

Petițiunile se vor înainta instruite cu documentele prescise de legile în vigoare în termenul indicat. Oficiul protopresbiter al Sighișoarei îndatorându-se concurenții a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a fi cunoscuți poporului.

Sibiu, 19 Iunie 1912.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 504/1912. (185) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa 3-a **Șonfalău** cu filia **Adămuș**, din protopresbiteratul Târnavei, devenit vacant prin pensionarea bătrânului și neputinciosului paroh George Oprea, după un serviciu de 52 ani, la Ordinul Consistorial Nr. 12714 Bis. din 1 Noemvrie 1911 se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile instruite cu documentele prescise de normele în vigoare (estras de botez, testimoniul gimnazial absolut clerical de 3 ani, atestat de calificățiune preotească, documente recomandătoare despre purtare și oficiul ce l'ar mai fi având undeva până acum); — la subsemnatul oficiu protopresbiter al, având a se prezenta după încunoștiințarea protopresbiterului, cu observarea dispozițiilor din Regulamentul parohial §. 33 la biserică în vre-o Duminecă sau sârbătoare, spre a cânta, predica ori a oficia și cuvânta.

Cetatea-de-baltă, 13 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. român al tract. Târnava.

Nicolae Todoran
protopop.

Nr. 549/1912. (184) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa 3-a **Șilea-maghiară** cu filia **Feisa** din protopresbiteratul Târnavei, devenit vacant prin moartea parohului Petru Pop, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile instruite cu documentele prescise de normele în vigoare (estras de botez, testimoniul gimnazial, absolut clerical de 3 ani, atestat de calificățiune preotească, documente recomandătoare despre purtare și oficiul ce l'ar mai fi având unde-va până acum); — la subsemnatul oficiu protopresbiter al, având a se prezenta după încunoștiințarea protopresbiterului, cu observarea dispozițiilor din Regulamentul parohial §. 33 la biserică în vre-o Duminecă sau sârbătoare, spre a cânta, predica, ori a oficia și cuvânta.

Cetatea-de-baltă, 13 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. român al tract. Târnava.

Nicolae Todoran
protopop.

Nr. 375. (188) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Berghin**, cu salariu de 1000 cor., 400 cor. dela comuna bisericăscă și 600 cor. întregire dela stat.

2. **Colibi**, cu salariu de 1000 cor., 400 cor. dela comuna bisericăscă și 600 cor. întregire dela stat.

3. **Cacova** cu salariu de 1000 cor., 400 cor. dela comuna bisericăscă și 600 cor. întregire dela stat.

Pentru fiecare cuartir și grădină.

Învățătorii aleși sunt datori să conducă în Dumineci și sârbători copii la biserică și să cânte cu ei la sf. liturgie.

Concurenții au să-și aștearnă cererile instruite conform normelor din vigoare, în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiter al.

Sebeș, 18 Iunie (1 Iulie) 1912.

Oficiul protopresbiter al în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 7323/1912 B. (186) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa a III-a **Vima-mică**, să scrie a doua oară concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiale.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și aștearnă rugărilor concursuale, instruite conform normelor în vigoare în termenul deschis la of. protopresbiter al cetății de piatră.

Sibiu, 19 Iunie 1912.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 391/1912 Prot. (183) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea parohiei vacante de clasa a II-a **Mușin** cu filiele **Veța** și **Chibelea**, conform ordinului Preav. Consistoriul arhidiecezan de dto 22 Maiu a. c. Nr. 6067 Bis se scrie concurs nou cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiter al în termenul amintit, iar concurenții — pre lângă prealabila încunoștiințare a protopopului — să se prezinte în parohie pentru a cânta, predica, ori celebra.

Murăș Oșorheiu, 10/23 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiter al în conțelegere cu comitetul parohial.

Stefan Russu
protopop.

Nr. 190/1912. (159) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele bisericești mai jos numite în protopresbiteratul Câmpenilor, să publică concurs cu termenul 15 Iulie 1912.

1. **Certegea** cu salariu 1000 cor., (600 cor. dela biserică și 400 cor. dela stat), locuință cu grădină. Învățătorul va propune religiunea, va ține școală de repetiție, să conducă strana și la liturgie să cânte cu elevii, să fie cântăreț bun și dacă va putea forma cor bisericesc, atunci va primi și o remunerație deosebită.

2. **Poiana Valeaverde**, cu salariu 1000 cor. din repartitie și locuință cu grădină.

3. **Săcătura**, cu salariu 1000 cor. din repartitie și locuință cu grădină.

Cinceniile să compută numai după un serviciu de 5 ani în aceste comune bisericești.

Doritorii a ocupa aceste posturi învățătoresci să trimită concursele lor cu documentele recerute la subscrisul oficiu până la termenul satorit.

Câmpeni, 6 Iunie 1912.

Oficiul protopopesc gr.-or. al Câmpenilor.

Romul Furdul
protopop.

Ad. Nr. pp. 675/1912 (187) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh din comuna **Gherofi-Dângău** cu filia **Banfi-Dângău** prin aceasta să deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B.

Doritorii de a ocupa acest post, au ași așterne petiția de concurs, instruită conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu în termenul prescise, și a să prezenta în parohie, cu prealabila încunoștiințare a protopresbiterului, în vre-o Duminecă sau Sârbătoare, ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Cluj, 12 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiter al rom. gr.-or. al Clujului în conțelegere cu comitetul parohial.

Tulin Roșescu
protopresbiter.

Nr. 277/1912. (190) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă bătrânul preot Nicolae Isac, în parohia (de clasa a II-a) **Topârcea**, protopopiatul Săliștii, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile.

Alesul va beneficia de jumătate venitele din parohia numitului preot N. Isac, conform concluziului luat în sinodul parohial din 10 Iunie 1912.

Cei ce doresc a candida la acest post, să-și înainteze petițiile, instruite conform §-13 din „Statutul organic”, subsemnatului oficiu protopresbiter al în termen de 30 zile dela 1-a publicare a acestui concurs în „Telegraful Român”.

În sensul § lui 33 din „Regulamentul parohial” candidații se vor înfățișa, după pre-

labila încunoștiințare a subsemnatului oficiu protopresbiter al, într-o Duminecă sau sârbătoare în biserică din Topârcea spre a și arăta destoinicia în cântarea și cuvântarea bisericească.

Săliște, în 19 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiter al tractului Săliște în conțelegere cu organele parohiale din Topârcea.

Dr. Ioan Lupas
protopresbiter.

Nr. 49/912. (173) 3—3

Publicațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preaveneratul Consistor arhidiecezan prin Nrul 773/1912 școl., prin aceasta se publică litațiune minuendă, pentru a se da în întreprindere zidirea școlii confesionale gr.-or. române din Vama-Buzău, tractul Treiscaune.

Litațiunea se va ține *Duminecă în 24 Iunie* (7 Iulie) a. c. la orele 11 a. m. în edificiul școlii celei vechi din loc.

Prețul de strigare este 4690 cor. având întreprinzătorul a se îngriji de întreg materialul necesar. — Se observă, că să dă în întreprindere zidirea unei singure sa'e de învățământ.

Licitanții sunt datori a depune 10% vadiu în bani gata, eventual în hârtii de valoare acceptabile.

Comitetul parohial își rezervă dreptul a alege dintre minus oferenti pe acela, în care are mai multă încredere, fără considerare la suma oferită.

Planul, preliminarul și condițiile de zidire se pot vedea la oficiul parohial din loc în orele oficioase.

Reflectanții nu au dreptul de a pretinde nici un fel de spese sau diurne pentru căștigarea informațiunilor mai de aproape la fața locului, precum nici la participarea la litațiune.

Vama-Buzăului, în 27 Maiu 1912.

Oficiul parohial gr.-or. român:

David Coman președinte. **Ioan Modroiu** notar.

Nr. 580/1912. Văzut:

Constantin Dimian,
protopop.

Nr. 116/1912 (174) 3—3

Anunț de litațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preavenerabilul Consistor arhidiecezan cu Nr. 1910/1912 școl. prin aceasta se publică litațiune minuendă pentru a se da în întreprindere adaptarea școlii confesionale gr.-or. române din Arpașul inferior, protopresbiteratul Avrighului, comitatul Făgăraș.

Litațiunea se va ține *Duminecă în 7 Iulie st. n. 1912 la 2 ore post-meridian* în edificiul școlii noastre din loc. Prețul de strigare este 2622 cor. 60 fileri după care sumă litațiunii au a depune un vadiu de 10% în bani gata, eventual în hârtii de valoare acceptabile.

Litațiunea e verbală, însă oferte închise provăzute cu vadiul corespunzător și cu declarația oferentului, că cunoaște condițiunile și să supune lor, să primească până la începerea litațiunii cari sunt a se da la mâna președintelui comitetului comun școlar.

Comitetul comun-școlar își rezervă dreptul de a alege dintre minus oferenti pe acela în care va avea mai multă încredere fără considerare la suma oferită.

Planul, preliminarul și condițiunile de litațiune se pot vedea la oficiul parohial gr.-ort. din loc în orele oficioase.

Arpașul-inferior, din ședința comitetului comun-școlar ținută la 26 Iunie 1912 st. n.

Trandafir Dragomir președinte. **Basilu Vasu** paroh.**Leon Vasu**
not. com.**Bicicletă**

în stare bună și ieftină, e de vânzare. Doritorii să se adreseze: **Sibiu, Zeughofplatz 15.**

(170) 3—3

Bănci de școală

se pregătesc în diferite sisteme, pe deplin corăspunzătoare, conform cerințelor igienice. Modelele se pot vedea în fabrica pentru bănci de școală a lui

20—24

Wilhelm Connerth

Sibiu, Strada Gușterii 53.

Dentist**Virgil Muntean**

Sibiu, Strada Măcelarilor,

în față cu Tipografia și Librăria arhidiecezană, intrarea prin strada **Quer Nr. 22.**

(126) 17—

VECHIA MEA

experiență este și rămâne, că pentru a alunga liniștele, precum a ajunge și a susține fraged o piele moale și un ten alb, nu există un săpun mai bun ca săpunul renumit în lume, **Steckenperd** din Lapte de Crin, marca cat pe băț de Bergmann și Co., Tetschen a/Elbe. Bucata cu 80 fil. se află în farmacii, drogerii, parfumerii și în alte prăvălii aparținătoare branșei. Asemenea e minunată aprobată și Crema de Crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame; în tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 16—40

Aviz.

Să sprijinim arta română.

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baci

pictor bisericesc.

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy.)

(46) 23—

Anunț de întreprindere.

Subsemnatul întreprinzător de zidiri și tot felul de lucrări în branșa aceasta se recomandă pentru lucrări în

beton, clădiri de case și specialist pentru clădiri de biserici

după stilul cel mai modern. Praxa mea de mai mulți ani în Germania, 13 ani în München, iar doi ani aici în Sibiu la banca Siebenbürgen Vereinsbank ca arhitect, afară de aceasta am mai edificat vre-o șapte biserici, de unde am cele mai bune recomandări, mă pune în plăcuta poziție a întreprinde orice lucrări pe lângă prețurile cele mai moderate.

În biroul meu dau informații și fac schițe cu creionul în mod gratuit.

Cu toată stima:

Eduard Göllner

arhitect.

Sibiu. — Zeughofplatz Nr. 15.

(169) 2—3